

Pædagogisk program for Frelloskolen, Varde – UDKAST

Indledning

Fremtidens skole skal spejle fremtidens samfund - verden er omskiftelig, og viden forandrer sig i disse år med en hastighed, der ikke er set tidligere. Det stiller nye og anderledes krav til skolen i fremtiden.

Fremtidens skole skal frem for alt forberede sine elever til at begå sig i fremtidens samfund – de skal være livsduelige individer med en bred vifte af faglige og sociale kvalifikationer, som de kan rejse ud i livet med. Til fremtidens samfund er der særligt brug for, at eleverne kan samarbejde, være selvkørende, har en høj faglighed og behersker engelsk som mere end blot et fremmedsprog. Skolen må åbne sig både for det lokale og globale samfund, være mere fleksibel og tage nye former for læring ind for at give eleverne denne bagage.

Varde Kommune har opstillet tre konkrete visioner for eleverne, som fremtidens skole skal understøtte:

- 1) Eleverne skal lære mere – hver enkelt elev skal lære så meget som han/hun kan i en varieret skoledag, som inddrager det omkringliggende samfund.
- 2) Eleverne skal trives bedre – hver elev møder en skole, der skaber glade og motiverede elever. En skole, som elever, forældre og medarbejdere er stolte af.
- 3) Eleverne skal møde større chancelighed – den negative sociale arv skal brydes, så alle elever får lige muligheder. En skole for alle - som tager afsæt i viden om, hvad der virker, som stiller høje forventninger til alle og som styrker den enkelte elevs muligheder.

Varde Kommune vil bygge fremtidens skole i Varde by. Med en vished om, at fremtiden ikke er sikker, skal der opføres en skole, som kan rumme udvikling og skift i måden, der undervises og læres på. Skolen skal spejle det samfund og den fremtid, som den er på vej ind i, og som den skal danne og uddanne eleverne til. Skolens bygninger skal kunne følge elever og medarbejdere i skiftet til fremtidens måde at undervise og lære på – læring, som i større grad baserer sig på projektorienteret og praksisnær undervisning.

Når en ny skole bygges fra bunden, giver det mulighed for og plads til ny løsninger. Frelloskolen skal være et fyrtårn for praksisnær undervisning og læring, hvor der arbejdes med nye måder at undervise og lære på – og hvor man deler sine erfaringer med kommunens øvrige skoler.

Frelloskolen er særlig, fordi den skal opføres i nærhed af Varde Fritidscenter. Det giver nogle enestående muligheder for et samspil mellem skolen og Fritidscentret samt det omkringliggende samfund. Frelloskolen skal åbne sine døre for foreninger, erhvervslivet og andre i lokalsamfundet – det stiller særlige krav til bygningerne, og giver mulighed for at være åben, inddragende og omfavnende - ikke kun over for elever og medarbejdere, men over for hele det omkringliggende samfund. Frelloskolen skal være et aktiv for hele Varde Kommune – ved at åbne sine døre til samfundet.

Lokale krav og bestemmelser for Frelloskolen

Fakta om skolen

Frelloskolen bliver en skole for estimeret knap 890 elever – med tiden vil der gå over 900 elever på skolen.

4-sporet skole.

Frelloskolens personalenormering forventes for skoleåret 2021/22 (beregnet for 886 elever) at blive 68 fuldtidsstillinger for det pædagogiske personale samt ledelse. Dertil kommer administrativt personale og tekniske servicemedarbejdere. Med en ansættelsesgrad på 90 % regnes der med i alt 75 pædagogiske stillinger og dertil estimeret 3 administrative stillinger og 3 tekniske servicemedarbejderstillinger – i alt cirka 81 medarbejdere. Dertil vil der på skolen i perioder være mere løst tilknyttede medarbejdere, som tilkaldevikarer, socialrådgivere, UU-vejledere, sundhedsplejersker og andre. Frelloskolen vil desuden have status af praktikskole for læreruddannelsen, hvilket i perioder vil betyde mange studerende, som også vil skulle have forberedelsesplads.

Frelloskolen bliver en skole, som opdeles i en indskolingsafdeling (0.-3. klasse), et mellemtrin (4.-6. klasse) og en udskoling (7.-9. klasse).

Frelloskolen bliver en skole med klasselokaler til elever til og med 3. klasse. Fra 4. til og med 9. klasse går eleverne til og fra lokaler, som er fagkodede afhængig af undervisningsaktiviteten.

Frelloskolen bygges i nærhed af Varde Fritidscenter for et synergisk samarbejde mellem begge institutioner.

Frelloskolen bliver en åben skole, som indbyder det omgivende samfund til samarbejde.

Alle rummene på Frelloskolen – fra toilettet til undervisningslokalerne - skal understøtte trivsel og læring.

Frelloskolens uderum bliver mangfoldige, og kan aktivt indgå i læring, leg og bevægelse.

Frelloskolens kvadratmeter skal udnyttes optimalt. Der skal ikke være passive arealer og spildplads.

Frelloskolen bliver en skole med integreret SFO.

Frelloskolen bliver en skole uden specialafdeling.

Frelloskolen skal være et trygt sted for børn og unge at være til og opholde sig. Der skal være plads til forskelligheder, og et rummeligt miljø hvor både elever, medarbejdere og gæster føler sig godt tilpas.

En skole bliver til Skolen i verden

Nogle mener, at verden aldrig har været bedre; Folk lever længere, flere mennesker end nogensinde kan læse og skrive, andelen af fattige i verden er faldet og flere mennesker har adgang til rent vand. Andre mener, at verden aldrig har været mere uretfærdig end den er i dag: forskellen mellem de fattigste og de rigeste vokser, og udviklingen på klimaområdet går stadigt i den forkerte retning. Globaliseringen og den digitale teknologi har gjort afstandene mellem mennesker, lande og kontinenter mindre.

Denne verden skal Frelloskolen åbne for eleverne, således de forstår den og kan agere i den. Eleverne skal gives udsyn til den omkringliggende verden; lokalt, regionalt, nationalt og globalt, således de forstår og respekterer dens mangfoldighed, udvikling og konflikter. Frelloskolen skal hjælpe eleverne til at blive aktive og engagerede medborgere i et globalt netværkssamfund – mennesker, der er uddannet og rustet til at handle ansvarligt og bidrage til en bedre verden.

FIGUR: Eleverne er åbne for verden, og verden for eleverne.

Eleverne skal drage omsorg for både nærmiljøet og det globale miljø. Eleverne skal gives en indsigt i og forståelse for andre kulturer og samfund end det, de selv lever i, således de får et internationalt udsyn og udvikler kompetencer til at agere på tværs af kulturer.

Kort sagt hjælper Frelloskolen eleverne på vej til at blive, hvad filosofen Peter Kemp kalder for "verdensborgere" - mennesker, der "tager nutidens store brændende globale problemer op for at bidrage til løsninger, der kan være til gavn for hele menneskeheden".

Elevkompetencer – 21st century learning skills

Skolen skal forberede eleverne til at begå sig i rammer for fremtidens samfund, håndtere de problemer, der eksisterer i fremtidens samfund – og skabe en bedre verden.

Eleverne skal først og fremmest lære de basale færdigheder – at læse, skrive og regne på et højt niveau. Disse færdigheder skal danne grundlaget for en undervisning, der understøtter, at eleverne udvikler kompetencer, som svarer til de krav, der stilles i det 21. århundrede.

En række internationale forskere og virksomheder peger på, at det er vigtigt, at eleverne udvikler nedenstående kompetencer, der bliver nødvendige for dem i deres liv.

De overordnede kompetencer – 21st century skills – er ([link: http://info.21skills.dk/kompetencer/](http://info.21skills.dk/kompetencer/)):

- **Kollaboration:** Eleverne skal gøres i stand til at samarbejde, lytte til andres ideer, forhandle, lave aftaler og skabe noget sammen med andre. De bygningsmæssige rammer for Frelloskolen, skal understøtte læringsaktiviteter, som fremmer kollaboration hos eleverne, således eleverne lærer at tage ansvar og træffe afgørende beslutninger vedrørende indhold, proces og produkt af deres arbejde – i samarbejde med hinanden. Bygningen skal understøtte, at en gruppe elever kan drøfte et emne, at eleverne kan interviewe hinanden i mindre grupper eller at eleverne i samarbejde opstiller og afprøver et laboratorieeksperiment.
- **It og læring:** Fremtidens læring skal understøtte de digitale kompetencer hos eleverne, således de gøres i stand til at være kompetente brugere og producenter af informationer, og kan designe og producere produkter ved hjælp af IT. Eleverne skal arbejde så målrettet med IT, at de ikke ville kunne have fået det samme læringsudbytte uden brug af IT – IT skal ikke blot bruges for IT's skyld, men have et læring- og trivselsmæssigt sigte. Skolens bygninger skal understøtte brugen af IT, og sætte en fysisk ramme omkring de virtuelle læringsrum, som muliggør, at man kan dele viden med sit nærmiljø – og potentielt hele verden.
- **Videnkonstruktion:** Eleverne skal gøres i stand til at begå sig i en verden med en overflod af informationer. De skal kunne samle og bearbejde de informationer, de får, og omsætte dem til viden der kan anvendes i praksis.
- **Problemløsning og innovation:** Når der arbejdes med problemløsning og innovation, styrker man elevernes kreative tænkning, således de gøres i stand til at løse virkelighedens problemstillinger. Frelloskolens rammer skal understøtte, at elever udtænker og afprøver deres ideer og løsninger på konkrete problemstillinger. Der skal være fordybelseszoner, rum til drøftelser og gøre-arealer, hvor der kan designes, leges, bygges og afprøves.
- **Selvevaluering:** Eleverne skal gøres i stand til at evaluere sig selv og hinanden. Eleverne omgives af en kompleks verden, som stiller krav til, at de er tænkende, evaluerende og lærende mennesker, som kan tage ansvar for deres liv, deres arbejde og deres løbende læring. Hvert individ skal i videst muligt omfang gøres i stand til at følge sin egen indlæring og sit eget arbejde, og med feedback og evaluering udvikle sig selv og forbedre sine resultater. Frelloskolen skal understøtte, at eleverne i større grad udvikler deres evalueringskompetencer ved at indrette lokaler, arealer og nicher, der inviterer til

gruppedrøftelser og individuel fordybelse, hvor læreren i større grad vejleder og giver feedback end underviser.

- **Kompetent kommunikation:** Eleverne skal lære at kommunikere hensigtsmæssigt både analogt og på digitale medier, således de er i stand til at tilpasse deres kommunikation til forskellige emner og målgrupper. Kommunikation ses som basis for menneskelig forståelse og interaktion. Frelloskolen skal understøtte eleverne i at udvikle stærke kommunikative evner, således de kan anvende og afveje forskellige former for kommunikation – både den talte og skriftlige såvel som den digitale og trykte med en global rækkevidde og ganske få barrierer.

Frelloskolen indrettes, således elever og lærer får de bedste rammer for at arbejde med 21st century learning skills.

Frelloskolens dannelsesideal

FIGUR - Dannelsesideal

Det hele børneliv

Skolen er en central del af børn og unges hverdag.

Frelloskolen er en skole for alle børn, hvor den enkeltes muligheder for at skabe et godt liv styrkes. Eleverne skal lære at tage ansvar for eget liv og egen udvikling i trygge og fællesskabsfremmende rammer med nære og tætte relationer til kompetente voksne, som både har høje forventninger til den enkelte, og kan skabe trygge rammer omkring eleverne. Dette skal ske gennem et tæt samarbejde mellem alle de vigtige kompetencepersoner omkring barnet, så eleverne lærer at indgå i forskellige typer af relationer og fællesskaber.

Growth Mindset

Frelloskolen arbejder med "Growth Mindset" – en skole, hvor det at begå fejl ses som en ressource og mulighed for læring, og ikke som et problem. Kompetencer, evner og færdigheder er noget, man kan udvikle på hele tiden. Eleverne skal lære, at modgang giver muligheder for selvstændig forbedring og intellektuel udvikling.

Verdensborgeren – med rødderne i det vestjyske

Frelloskolen vil arbejde for, at eleverne drager omsorg for det nære såvel som det globale miljø. Eleverne dannes i det nære miljø med et indgående kendskab til lokalsamfundet og en bred viden om verdens forskellige samfund og kulturer, således eleverne bliver aktive og engagerede medborgere i et globalt, digitaliseret netværkssamfund. Eleverne får et internationalt udsyn og forberedes til at agere på tværs af landegrænser, sprog og kulturer.

Omgivet af natur og kultur

Natur og kultur skal spille en central og aktiv rolle i hverdagen på Frelloskolen, således Varde Kommunes vision "Vi i naturen" understøttes. Naturen skal være let tilgængelig for elever og medarbejdere, således naturen kommer ind i skolen – og skolen ud i naturen.

Kunst, musik og kultur har stor betydning for børn og unges indlæringssevne og dannelse. I et inspirerende, kreativt miljø klarer eleverne sig bedre i teoretisk tunge fag. De kreative og kunstneriske fag er væsentlige for, at eleverne bliver hele mennesker, hvorfor Frelloskolen skal understøtte og fremme elevernes interesse og nysgerrighed herfor.

En varieret skoledag

På Frelloskolen møder eleverne en varieret skoledag, som fremmer deres individuelle motivation og læring. Undervisningen skal designes, så den består af varierede og differentierede læringsformer, og der arbejdes med både praktiske og teoretiske sider af læring i alle fag. Eleverne skal gøres i stand til at omsætte teoretisk viden til konkrete produkter, ligesom der arbejdes med elevernes generelle udvikling og motivation for læring.

Den varierede skoledag skal styrke elevernes indlæring og trivsel. Motion og bevægelse skal være en naturlig del af skoledagen på Frelloskolen, ligesom der er mulighed for at flytte undervisningen ud i naturen. Bygningerne skal understøtte elever og medarbejdere i disse scenskift, der sikrer en spændende og varieret skoledag.

Den åbne skole/skolen i samfundet (figur)

Frelloskolen skal være kendetegnet ved sine eksterne partnerskaber og gode relationer til det omkringliggende samfund: Frelloskolen skal være en åben skole, med en tæt forbindelse til og et givtigt samarbejde med det omgivende samfund. Lokalområdets virksomheder, organisationer, foreninger og øvrige institutioner bidrager til skolens undervisning, bruger skolens faciliteter og indgår i projekter med elever og medarbejdere.

Kodeordet for den åbne skole er multifunktionel i de fysiske rammer og indretningen. Virkeligheden skal kunne "flytte ind" på skolen, således der kan undervises mere praksisnært, men også så nye og andre brugergrupper kan have glæde af skolens faciliteter, når den formelle skoledag finder sin afslutning. Kan musikskolen bruge musiklokalerne? Kan der være kreative værksteder efter "lukketid"? Måske er der plads til pensionisterne, der vil hække? Under alle omstændigheder skal de fysiske forhold understøtte, at der inviteres eksterne samarbejdspartnerne ind på skolen ved at der allokeres plads til dem; tilgængelighed til ledige lokaler skal være let og fleksibel, og der kan findes opbevaringsmuligheder i gode depotrum.

Frelloskolen skal også være fysisk åben – skolen kan åbnes op, således der inddrages udearealer til læringsrum, hvor man kan vise produkter frem, men også så der kan arbejdes og undervises "stort" – måske er der mulighed for at køre en bil ind i et praktisk værksted, som eleverne kan arbejde med?

Rumlige disponeringer – hvordan forholder rummene sig til hinanden?

På Frelloskolen vægtes teori og praksis lige højt – eleverne skal ikke blot sidde og modtage undervisning, men i lige så høj grad ud for at bruge deres teoretiske viden i praksis. Undervisningen skal bevæge sig fra at være overvejende teoretisk og båret af mere abstrakt indhold (at skrive, læse, regne) til at være praksisrettet og virkelighedsnær. At tilegne sig teoretisk viden og lære fakta udenad skal ikke være et mål i sig selv, men et middel og et værktøj, eleverne kan tage i brug, når de skal finde løsninger på konkrete, virkelighedsrettede problemstillinger.

Frelloskolens fysiske rammer skal derfor kunne understøtte en didaktik, som både er rettet mod en læringsproces og en produktionsfase, hvor elever omsætter deres teoretiske viden til praksis, samtidig med at de udvikler deres kreativitet, arbejder innovativt og lærer at samarbejde med hinanden.

Det stiller nogle særlige krav til skolens undervisnings- og læringsmiljøer, som skal indrettes anderledes, end man traditionelt har gjort. På Frelloskolen finder man ikke traditionelle klasselokaler og faglokaler. Fra 4. til og med 9. klasse undervises eleverne i faglaboratorier, hvor den teoretiske viden kan tilegnes, og

eleverne kan fordybe sig i ny viden, som de derefter kan afprøve i værkstederne – ”gøre-rum”, hvor den teoretiske viden omsættes til praktisk forståelse. I indskoling, fra 0. til og med 3. klasse, har eleverne et fast lokale som base, hvorfra man kan besøge og udforske faglaboratorierne.

Figur: Faglaboratorium → Værksted

Faseopdeling

Frelloskolen skal være en skole, der er opdelt i tre faser:

- 1) indskoling, eleverne fra 0. til 3. klasse
- 2) mellemtrinnet, eleverne fra 4. til 6. klasse
- 3) udskoling, eleverne fra 7. til 9. klasse

De enkelte faser skal i videst muligt omfang fungere selvstændigt, og have hver deres team af medarbejdere og ressourcepersoner tilknyttet. De skal arkitektonisk indrettes forskelligt og adskille sig indretningsmæssigt fra hinanden – som skoler i skolen.

Undervisningsministeriet gennemførte i 2015 et landsdækkende studie, som viste, at elevers trivsel og læringsudbytte er højere i små skoler end store, som følge af blandt andet bedre og tættere relationer til lærere og pædagoger. Denne tættere relation medførte en øget tryghed og personlig kontakt, hvorfor Frelloskolen skal tænkes som mindre skoler i en større skole gennem en klar afgrænsning og adskillelse mellem afdelingerne.

Frelloskolen bliver med knap 900 elever en stor skole, hvorfor det vil være fremmede for elevernes trivsel og læringsudbytte at opdele skolen i mindre afdelinger.

For den rumlige udformning af skolen betyder dette, at skolen skal struktureres omkring de tre faser. Antallet af fag samt de krav og specifikationer, der stilles til fagligt udstyr og indhold i de forskellige faglokaler er meget forskellig fra indskoling over mellemtrinnet og til udskoling, hvilket der skal tages hensyn til i udformningen af skolen.

Lokalernes størrelse og udformning skal være proportionelle med elevernes alder og udviklingstrin. I indskoling har eleverne brug for færre rum, da fagrækken her er mindre kompleks end på de højere klassetrin, ligesom eleverne på de yngre årgange ikke kan overskue lige så mange forskellige læringsrum. Derfor skal hver klasse have et basislokale i indskoling, som kan danne en tryk ramme om elevernes skoledag – et lokale, som samtidig er et rum, der gør det muligt at arbejde både teoretisk og praktisk, og rummer mange forskellige rumligheder indrettet til forskellige faglige aktiviteter.

I takt med at eleverne bliver ældre, vokser deres abstraktionsniveau, og de bliver i stand til at overskue flere rum og kan danne flere relationer til både jævnaldrende og voksne. Eleverne skal fra 4. klasse til og med 9. klasse undervises og arbejde i faglaboratorier og værksteder, som de bevæger sig imellem.

Skole og SFO

Frelloskolen skal have en integreret SFO. SFO'en og indskoling deler lokaler, hvorfor der skal være nogle multifunktionelle arealer, som både kan skabe tryghed for indskolingseleverne og danne rammen omkring skoledagen og fritiden i SFO'en.

Der skal være plads til hver elevs garderobe, således de har en ”base”, hvor deres ting ”bor”. Der skal være faciliteter til SFO'en i indskoling, herunder et mindre køkken, tørreskabe, depotrum samt medarbejderfaciliteter – der deles med de øvrige medarbejdere i indskoling.

SFO'en skal have let adgang til faglokaler, som er interessante at anvende i SFO-tiden, herunder især billedkunst samt musik.

SFO'en skal tænkes årgangsopdelt, således der er rumligheder til hver aldersgruppe i SFO'en. Dette gør en SFO med mange børn tryk for de mindste og udfordrende for de ældste.

Læringsrum

Frelloskolen skal have stærkt klassificerede faglaboratorier som læringsrum, som er inspirerende og inviterer til læring – rum, hvor fagets videndiskurs og kultur træder tydeligt frem og har en tydelig identitet. Dette betyder, at undervisningslokalerne skal være fagligt koblet til de enkelte fag. Fagene skal bo i rummene, og det skal være let for både elever og medarbejdere at afkode, hvad rummene er skabt til at rammesætte.

For Frelloskolen gælder, at det grundlæggende skal være muligt at operere og lære inden for fem gruppestørrelser, hvilket skolens udformning skal kunne understøtte (*illustration*):

- a) Hele skolen (900 elever + 80-90 medarbejdere), multifunktionelt rum, der giver mulighed for at alle skolens elever og medarbejdere kan samles til fælles beskeder og arrangementer. Dette rum skal kunne varetage en række funktioner; samling til fælles beskeder og arrangementer, bevægelse for indskolingseleverne, spisning i mindre grupper
- b) Årgangen (80-100 personer, hvor det også skal være muligt at gennemføre prøver og eksaminer)
- c) Større grupper (op til 30 personer)
- d) Mindre gruppe (op til 10 personer)
- e) Individuelle arbejdsgrupper (1-2 personer)

De naturvidenskabelige fag

Naturfagene har traditionelt haft faglokaler, hvor undervisningen fandt sted. På Frelloskolen skal de naturvidenskabelige fag placeres i de klynger, de hører hjemme i. Det betyder, at lokalerne primært skal være at finde i udskolingens miljø, men at der også skal indrettes alderssvarende naturvidenskabelige sciencelokaler på mellemtrinnet.

Et godt naturvidenskabeligt læringsmiljø rummer en spændvidde fra det generelle til det mere specifikke. Til det generelle hører de mere kognitive discipliner, herunder eksempelvis at læse og skrive, mens der til det specifikke knytter sig discipliner, som i højere grad er tilknyttet den naturvidenskabelige praksis, herunder eksempelvis at iagttage, sortere, bygge forsøgspstillinger, indstille, afveje og så videre.

Der skal være en naturlig sammenhæng mellem lokalerne og uderummene. De naturvidenskabelige fag skal i høj grad trække naturen ind i undervisningen – og undervisningen ud i naturen. Udendørs læringsarenaer i nærhed til skolens naturfaglige område skal understøtte dette.

De praktisk-musiske fag

Der er sket en stor udvikling blandt de praktisk-musiske fag. Fagene spænder bredere, og eksempelvis idræt er blevet et fag, man kan gå til eksamen i. Det stiller nye og anderledes krav til de lokaler, hvori undervisningen skal foregå.

De praktisk-musiske fag er fag, der kræver meget plads – der skal være plads til, at eleverne kan udfolde sig kreativt, at de kan producere, og at de kan deltage i traditionel, teoribaseret undervisning. Dertil har de

praktisk-musiske fag særlige behov i forhold til opbevaring af materialer, hvorfor depotrum i tilknytning til de praktisk-musiske miljøer skal være rummelige, ligesom elevernes produkter skal kunne udstilles.

Der er også en oplagt sammenhæng mellem en række naturvidenskabelige fag og de praktisk-musiske fag, hvorfor de med fordel kan placeres i nærheden af hinanden for at opnå rumlige synergier – deles om teorilokaler eller teknisk udstyr.

De humanistisk-sproglige fag

Traditionelt har de humanistisk-sproglige fag været "hensat" til de traditionelle klasselokaler. Det har gjort det vanskeligt at skabe en varieret undervisning, som rækker ud over det rene teoretiske arbejde. De humanistisk-sproglige fag rummer dog lige så mange muligheder for at arbejde mere praktisk og virkelighedsnært, og dette skal understøttes ved at give de humanistisk-sproglige fag deres egne, fagkodede undervisningslokaler på Frelloskolen. Undervisningslokalerne skal tilpasses de faser, der undervises på, således det faglige miljø altid er stimulerende for eleverne.

Fællesskabsbasen (illustration)

Klasselokalet har i mange år været omdrejningspunktet for en stor del af undervisningen i folkeskolen. Klasselokalet har sat rammen omkring fællesskabet – klassen – og de relationer, der udgjorde en stor del af skolegangen. Undersøgelser viser dog, at klasselokalet gennemsnitligt står ledigt op mod 40 % af tiden, og mere og mere undervisning og læring finder sted uden for klasselokalets fire vægge. Ved at flytte undervisningen ud af det traditionelle klasselokale, får eleverne også bevæget sig mere i løbet af skoledagen, ligesom fagrelaterede lokaler skaber mulighed for mere varieret undervisning. Allerede på mellemtrinnet, ses det tydeligt, at der sker en ændring i elevernes tilgang til og ejerskab over det traditionelle klasselokale. Klasselokalet er ikke et rum, de føler en særlig tilknytning til, dels fordi behovet for at opbevare deres taske og skolerelaterede ting i rummet er blevet mindre som følge af, at meget af elevernes undervisningsmateriale ligger på en computer, og dels fordi lærere og pædagoger i disse år er i fuld gang med at definere andre hold- og praksisfællesskaber end den traditionelle klasse.

Frelloskolen skal i sin udformning og arkitektur grundlæggende understøtte menneskelige relationer og fællesskaber mellem alle elever og medarbejderne, på tværs af klasser og årgange. Skolens udformning skal give mulighed for, at der undervises på én årgang, i hold, klasser og grupper.

Med fraværet af de traditionelle klasselokaler fra 4. klasse, skal der på Frelloskolen være plads til at trække sig tilbage enten selv eller i grupper. Der skal være et område, hvor eleverne kan føle sig trygge og "hjemme", hvor de kan opbevare deres taske, hænge en jakke og "flade ud" mellem skoletimerne. Der skal for især mellemtrinnet og udskolingens være fælles, inspirerende baser, som indbyder til ophold og socialt samvær for eleverne.

Det er også i fællesskabsbaserne, man finder Frelloskolens toiletter, der er lyse, imødekomende og hygiejniske. Toiletterne kan også være læringsrum – måske med det periodiske system på toiledøren eller synlige installationer? For at højne hygiejne og trivsel, skal toiletterne ikke opdeles i rene elev- og rene medarbejdertoiletter.

Frelloskolen benytter kantinefaciliteter på Varde Fritidscenter. I indskolingens skal det være muligt at eleverne kan spise deres mad i deres basislokaler, således spisesituationen kan udnyttes i et lærings- og trivselsperspektiv.

Fællesskabsbasen skal være at finde i både indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen. I og omkring fællesskabsbaserne kan eleverne og medarbejderne mødes på tværs af alder og interesser. Her er der mulighed for at imødekomme mange forskellige aktiviteter og multifunktionelle opstillinger.

Fællesskabsbaserne skal understøtte, at der på Frelloskolen kan afvikles pauser – både ude såvel som inde. Fællesskabsbaserne er med til at skabe sammenhæng mellem skolens forskellige faser.

Med den størrelse, som Frelloskolen får, er der et behov for at opdele skolen i afdelinger for at skabe trygge miljøer, som eleverne føler sig tilpas i. Ved at organisere skolen, således der er et arkitektonisk, rumligt anker, som er kendt for eleverne, kan en stor skole skabe trygge miljøer for selv de mindste elever.

Ledelse, administration og medarbejderfaciliteter

På Frelloskolen finder man faciliteterne til ledelse og administration i direkte nærhed af skolens hovedindgang. Ledelsen er dermed synlig og let tilgængelig for både elever, forældre og udefrakommende besøgende i det øjeblik, de træder ind på skolen. Ledelsen er samtidig placeret centralt, og faciliteterne er transparente og åbne.

Det pædagogiske personales arbejdspladser, grupperum, møderum, toiletter og øvrige faciliteter er placeret i de faser, de er tilknyttet. Dette gør det muligt for medarbejderne at være tæt på og tilgængelige for eleverne – og for hinanden med henblik på tværfaglig sparring. Medarbejderne skal have mulighed for at trække sig tilbage til private og fortrolige samtaler, hvorfor bygningen skal understøtte dette.

Faciliteter til eksterne samarbejdspartnere/arbejdspladser til andre professionelle

For at fremme det hele børneliv og skabe trygge, sammenhængende rammer for alle de kompetente voksne, der arbejder sammen om eleverne, skal der være faciliteter til eksterne samarbejdspartnere på Frelloskolen.

Således skal der være plads og rum til alle de støttefunktioner, der sikrer den enkelte elevs samlede trivsel, og funktioner, som har en naturlig tilknytning til de enkelte faser, skal have en fast base der.

Der skal både være fleksible kontorarbejdspladser i de enkelte faser, som de forskellige støttefunktioner kan være fælles om, ligesom de skal have let adgang til samtalerum og mødefaciliteter, der kan rumme det tværfaglige samarbejde. Der skal være smarte løsninger til fast inventar, som eksempelvis sundhedsplejen eller psykologen har brug for. UU-vejledningen skal være en integreret del af udskolingen, således et tæt samarbejde har de bedst mulige forudsætninger.

Med plads og rum til alle støttefunktionerne på Frelloskolen, skabes der optimale muligheder for tidlige indsatser, hvor disse er nødvendige, samt trygge rammer og gode vilkår for et tæt forløb omkring det enkelte barn eller den unge.

Skolens design (figur)

Arkitektur i børnehøjde

Skolen bygges for børn og til børn – det må gerne kunne ses, at bygningen er til for børnene, når man ankommer til den. Skolen må også gerne udstråle, at her undervises der eksperimenterende og praksisnært – og der produceres og udstilles af eleverne.

Børn og unge har behov for andre rum end voksne, da de læser langt flere anvendelsesmuligheder ud af de enkelte rum end voksne gør. Denne kendsgerning skal tænkes ind i arkitekturen for Frelloskolen, således bygningerne formes og indrettes så den inspirerer eleverne og vækker en nysgerrighed hos dem.

Der skal tages hensyn til den udvikling, der sker fra et barn starter i skole og til den teenager, der afslutter sin skolegang. Alle rum skal lægge op til og indrettes, således eleverne motiveres til at indtage flere forskellige kroppspositioner for forskellige tidspunkter af skoledagen

Bæredygtighed og læring i bygningen

Frelloskolen skal bygges af materialer, som er robuste og bæredygtige, ligesom arkitekturen også skal rumme et dannelsepotentiale. Skolens fysiske arkitektur kan være med til at understøtte en læring og bevidsthed om eksempelvis bæredygtighed blandt eleverne. Skolebyggeriet kan på en række forskellige måder indtænke bæredygtighed:

- Bygningens tekniske installationer kan være synlige, således eleverne kan se bagvedliggende strukturer og mekanikker af dem og lade disse vække en nysgerrighed, som kan bruges i undervisningen
- Solceller og jordvarme bidrager med el og varme til bygningen, men også med materiale til den praksisnære undervisning i eksempelvis matematik og fysik. Der skal derfor være direkte adgang hertil for elever og medarbejdere.
- Bygningen kan forholde sig til de betragtelige vandmængder, som kommer i Vestjylland, og bruge dette aktivt til elevernes læring.

Modstand – rum, der bevæger dig

Princippet om modstand i byggeriet handler om, at Frelloskolen yder den rette mængde sansemæssige modstand. I et rumligt perspektiv forstås modstand som et æstetisk og sansemæssigt anliggende. De bygningsmæssige rammer skal skabe den optimale mængde modstand, hvilket gælder for både lys, lyd og overfladekvaliteter. Her skal være en differentiering, eksempelvis mange forskellige lyskilder tilpasset de enkelte aktiviteter og samtidig er med til at rammesætte og understrege forskellige rumligheder og zoner på skolen.

Alle rum i bygningen optimerer betingelserne for elevernes læring og trivsel gennem lyssætning, lydabsorbering, farvevalg og indeklima.

En holdbar bygning – som ældes med ynde

Bygningen skal være holdbar – den skal kunne tåle at blive brugt dag ud og dag ind af elever, medarbejdere, gæster og samarbejdspartnere, som i høj grad vil slide på materialerne. Den skal kunne holde stand i de vestjyske klimapåvirkninger med blæst, regn, saltvand og kulde, og kun blive smukkere som årene går. Dette sikres ved et udpræget brug af naturmaterialer som træ, sten, glas og metal.

Uderum

FIGUR – VI i Naturen

Med Varde Kommunes vision ”Vi i Naturen” i tankerne, skal Frelloskolen vise vejen for den moderne udeskole, som anvender udearealernes muligheder og mangfoldige potentialer i den daglige undervisning.

Undervisning finder ikke kun sted inden for skolens vægge. Principper for ”Udeskole” er en del af folkeskolereformens ”Åbne Skole”, og på Frelloskolen skal det være ”lige til” at tænke i udearealernes didaktiske og pædagogiske muligheder. På Frelloskolen skal den praksisnære undervisning kombineres med trivsel, læring og bevægelse – også i uderummene.

Uderummene kan bruges i alle fag og aktiviteter: Eleverne kan opdyrke en køkkenhave, udregne vandforbrug, blande en gødning, tilberede høsten, bygge fuglehusene og spejde efter dyr og insekter i uderummet. Uderummene skal være let tilgængelige for både elever og medarbejdere.

Frelloskolens uderum skal ses som en forlængelse og udvidelse af de indendørs læringsrum: Naturlige omgivelser, lyde og dufte giver ro, dæmper stress og inviterer til leg og bevægelse. Uderummene skal være forskelligartede – fra det ordene og formaliserede til det vilde og ustrukturerede, fra kulturlandskab til rå natur inden for skolens matrikel.

Både skolens inde- og uderum skal understøtte elevernes læring i alle fag. Uderummene giver nogle helt særlige muligheder for elevernes læring. Livet uden for skolens mure er også rammesættende for den gode og mangfoldige undervisning. Skolereformen lægger op til, at skoledagen skal være varieret – dette er fleksible og innovative udelæringsrum med til at understøtte.

Det er essentielt, at Frelloskolens uderum bliver tænkt med som en integreret del af skolens indendørs læringsrum, og er bevidst "designet" til at kunne facilitere mange forskellige typer af adfærd og aktiviteter. Det kan være en række forskellige rum, der inviterer til at gå på opdagelse, hvor eleverne vil konfronteres med mange forskellige typer af sanseoplevelser og læringsaktiviteter.

Følgende seks rumligheder ønskes for Frelloskolens uderum:

- 1) Rum til fysisk udfordring
- 2) Rum til autentisk produktion
- 3) Rum til kreativitet
- 4) Rum til leg og motion
- 5) Rum til fordybelse
- 6) Rum til undersøgelse

Et udemiljø skal lægge op til mange forskelligartede aktiviteter; der skal være rum og plads til forskellige bevægeaktiviteter (hoppe, løbe, krybe, klatre osv.), rum og plads til fordybelse og udforskning, rum og plads til sanselighed (lugte, føle, mærke, fornemme). Der skal være et udfordrende udemiljø for alle skolens elever.

Frelloskolen har brug for et uderum, der indbyder til uformel læring og aktivitet. Her skal der være mulighed for, at eleverne klatrer i træer, bygge huler, lege fangeleg, gemmeleg, etc. Rummet er i et designmæssigt perspektiv, det tætteste vi kommer på natur med dets ustrukturerede interiør. Rummets umiddelbare nærhed til skolens bygninger understreger de glidende overgange mellem formel og uformel læring og aktivitet. Det er væsentligt, at uderummene er i skolens umiddelbare nærhed, således at aktiviteter ikke er afhængige af logistik, transport, trafiksikkerhed eller flere voksne til at følge eleverne på vej. Rummene skal kunne bruges spontant i undervisningen.

Uderummet skal understøtte læring, som fremmer fællesskabet og giver plads til alle skolens elever. Dette stiller krav til indretningen af uderummene; der skal være diversitet i uderummet med nicher og miljøer til eftertænkning og fordybelse.

Motion

Med den nye skolereform, skal elever bevæge sig gennemsnitligt 45 minutter dagligt. Motion og bevægelse skal medvirke til at fremme sundhed hos de unge og understøtte motivation og læring. Motion er ikke blot idrætsundervisning – motion kan integreres i utallige læringsituationer, og både Frelloskolens uderum samt inderum skal understøtte dette. Således skal der være let adgang til at dyrke motion på Frelloskolens

udearealer, som også skal kobles tæt sammen med de udefaciliteter (boldbaner, beachvolleybane, tennisbaner, kunstgræsbane), som Varde Fritidscenter råder over.

Leg

Uderummene skal være fantasifulde og invitere til leg. Børnenes fantasi skal næres og udfordres. Uderummene kan understøtte utallige lege; hulebyggeri, fangeleg, gemmeleg, klatring osv. Der skal være mulighed for at gå på opdagelse i uderummet. Der skal være masser af forhindringer og oplevelser i uderummet – og der skal være en åben invitation til at bruge arealerne døgnet rundt. Uderummene skal tage hensyn til, at børn i indskolingen leger på en anden måde end børn på mellemtrinnet – ligesom uderummene skal skabe baser, hvor eleverne i udskolingen kan opholde sig i pauserne.

Læring

Uderummene på Frelloskolen skal også være de nye læringsrum. Uderummene skal understøtte den læring, der sker i alle fag på Frelloskolen. Det skal være naturligt at flytte undervisningsaktiviteter uden for skolens mure, og der skal være mulighed for at samle en klasse, et hold eller en årgang til fælles aktiviteter i udearealerne. Udearealerne skal indrettes, så der er en naturlig sammenkobling med de indendørs læringsrum – måske kan man endda udvide sit indendørs læringsrum ved at åbne dørene op og invitere naturen ind i sin undervisning.

Kilder

Andersen, Gitte og Antorini, Christine (2017): Kloge Kvadratmeter – skjulte ressourcer til bedre læringsmiljøer. Forlaget Praxis.

Center for Undervisningsmidler, DK (2014-2018): 21st century learning skills. Info.21skills.dk

Rysgaard, Kåre Kildall (2015): Elever trives bedst på mindre folkeskoler. Ugebladet A4.

Stoltz, Kasper Kjeldgaard (2015): Læringsrummenes uudnyttede ressourcer. I: "at lede efter læring" (red. Nana Vaaben og Helle Bjerg. Samfundslitteratur.

Varde Kommune (2012): Børne- og Ungepolitik. Vardekommune.dk

Varde Kommune (2014): Visionsstrategi for skoleområdet. Vardekommune.dk

Varde Kommune (2015): Vi i Naturen. Viinaturen.dk

Varde Kommune (2017): Kommissorium for ny skole i Varde by. Frelloskolen.dk